

Coby heeft een
passie voor hekserij

‘DIE PUNT MUTS WAS VROEGER GEWOON MODE’

Waar denk je aan bij het woord heks? Coby Rijkers (55) is een moderne vrouw die naast docente biologie ook een klassiek geschoolde, Engelse heks is. Op haar rug geen bochel, maar een rugzak vol wijsheden, waarvan de basis ongetwijfeld in haar bijzondere jeugd ligt.

Tekst: **Elke Wolferink - van der Heyden**

Fotografie: **Rianne Vrijdag - Swinkels**

Met enige afstand van de bewoonde wereld, even buiten een Brabants dorp, werd Coby geboren in een familiecommune. Op deze plek, te midden van de natuur, woont ze nog altijd. “Niet schrikken hoor, als er een eekhoortje op je hoofd springt”, waarschuwt Coby als ze door de tuin loopt. “Ik heb ze gevoed toen het nestje uit de boom was gevallen en nu zijn ze zo tam, dat ze ons steeds opzoeken.”

Behalve Coby’s ouders en haar grootouders woonden er op hun stuk grond nog drie andere familieleden en een kostganger. “Mijn vader, moeder en ik woonden in een apart huisje, maar verder was alles gezamenlijk. We leefden eenvoudig en waren volledig zelfvoorzienend. De buitenwereld hadden we niet nodig. Er was geen verwarming, geen badkamer en samen hadden we buiten één toilet. Eens in de zoveel tijd schepten we deze leeg en dan was er weer mest voor onze moestuin. We hadden ook fruitbomen en hielden schapen, varkens, geiten, konijnen en kippen. Fruit en groenten werden ingemaakt en kruiden gedroogd. De dieren slachtten we zelf en het vlees werd zo bewerkt dat we het lang konden bewaren, want ook de luxe van een diepvries kenden we niet. We melkten de geiten en karnden boter, en iedere zaterdag werd er brood voor de hele week gebakken. Bruin-, wit- en krentenbrood. Aan het einde van de week was het brood keihard, maar volgens mijn vader wel op z’n lekkerst.”

NAAR SCHOOL

Coby wist zich als enig kind tussen alle volwassenen goed te vermaken in deze bosrijke, groene omgeving. Ze was hele dagen buiten, klom in bomen en speelde met de dieren. Al op jonge leeftijd wist ze veel van de natuur. “Mijn oom was mollenvanger en gaf me iedere dag zo’n dood diertje. Daar kon ik dan mee knuffelen. Dat vond ik fijn, de dood was voor mij niet eng. Na een dag moest ik de mol weer inleveren en kreeg ik weer een nieuwe. Behalve spe-

len hielp ik ook altijd mee in en rondom huis. Dat was voor mij de normaalste zaak van de wereld, als heel klein meisje wist ik niet beter. Maar toen ik op mijn vijfde voor het eerst naar school ging, ging ik de verschillen met de andere kinderen zien en vond ik het vervelend dat ik thuis zoveel moest werken.”

Tot haar vijfde had Coby veilig in hun

bos geleefd. Verder dan de andere oma reikte haar bestaan niet. Die woonde in bij een oom, waar Coby via een veilig zandpad naartoe kon lopen. Haar twee neefjes daar waren de enige kinderen die ze ooit had gezien. Op de eerste schooldag ging er dan ook een nieuwe wereld voor haar open. “Het was een heftige ervaring voor me. De wereld was veel groter dan ik dacht. Er waren ook nog andere kinderen in dit dorp! Ik wist niet wat ik meemaakte. Het was er zo druk, ik vond het vreselijk. Mijn moeder bracht me iedere ochtend weg, maar nog voordat ze thuis was, was het mij al gelukt om te ontsnappen. Keer op keer. Ik was broodmager en wrong mezelf zo tussen de spijlen van de poort door. Dat heb ik een tijdje volgehouden. Ik vond geen aansluiting met de klas, was echt een buitenbeentje. In die tijd heb ik veel gehuild, omdat ik me zo eenzaam voelde. Knutselen en plakken kon ik niet en de poppenhoek vond ik stom; ik wilde buiten

zijn. Ik miste de rust en de eenheid van mijn veilige thuis... Totdat ik op school het gekleurde papier ontdekte. Zoiets moois had ik nog nooit gezien. Van dat prachtige, dunne bijna doorzichtige papier dat in alle kleuren voorhanden was. Dat werd vanaf toen mijn reden om naar school te gaan. Ik stopte het in mijn sokken, tussen mijn kleren en zelfs in mijn onderbroek, zodat ik het ongezien mee naar huis kon nemen”, vertelt Coby lachend. “Na een poosje ging ik ook de poppenhoek waarderen en vroeg ik zelfs aan Sinterklaas een poppenwagen. Die kreeg ik en daar legde ik mijn dieren in, die ik eerst zorgvuldig had aangekleed. Bij mijn klasgenootjes thuis vond ik het saai. Een huis met alle luxe en keurig ingericht, en buiten een tuin met een hekje. Dat was het dan. Er was niets te beleven. Andere kinderen daarentegen vonden het geweldig om bij mij te komen. Hier vonden ze de vrijheid, die ze thuis niet kenden. Ondanks dat ik het er wel eens moeilijk mee had dat ik zo beschermd en afgeschermd opgroeide, besepte ik op die momen-

ten weer hoe goed ik het thuis naar mijn zin had.”

OPGROEIEN

“Op school kregen we schoolzwemmen, maar daar bracht ik niks van terecht. Mijn moeder had watervrees en had die angst onbewust ook aan mij doorgegeven. Ik durfde niet met mijn hoofd onder water te gaan, ervan overtuigd dat dit mijn doodvonnis zou zijn. Een zwemdiploma heb ik dan ook niet gehaald.” Kort daarna bleek dat Coby wel een ander talent had: kunstschaatsen. Na rijp beraad - in de familiecommune moest iedereen altijd overal zijn licht op laten schijnen - mocht ze bij de schaatsclub. “Dat was overigens een slimme zet van mijn ouders, want als ik zoveel moest sporten, bleef er geen tijd meer over voor andere dingen zoals uitgaan. Ik trainde een paar keer per week en deed succesvol mee aan wedstrijden. Het kunstschaatsen slokte al mijn vrije tijd op,

want ook thuis bleef het voor mij flink aanpoten.”

Pas in haar puberteit ging ze de uitstapjes en vakanties missen, waar haar klasgenoten altijd over spraken. “Op school kon ik nooit meepraten over zulke dingen en dat vond ik jammer. Iedereen zat altijd vol verhalen en ik wilde dolgraag ook een keertje die zee zien. Dat moest geweldig zijn, had ik begrepen. Maar wij gingen zelden de deur uit en áls we dat deden, was het om op zondag de oudere vrienden van mijn ouders te bezoeken, waar ik me dan vervolgens flink verveelde. Voor andere uitstapjes was simpelweg geen tijd. Toch had ik het na flink wat aandringen voor elkaar dat we naar zee zouden gaan. Er werd een datum geprikt. Dat het juist die dag regen-

‘Wat ik doe is niks bijzonders IEDER MENS KAN HET’

de, maakte mijn ouders niets uit. Ik wilde de zee zien? Dan zou ik de zee zien. Wisten zij veel dat je er ook een gezellige stranddag van kon maken als je dit bij beter weer zou doen. En zo zaten we na een lange autorit vanuit de auto naar de zee te kijken, midden in een storm met windkracht negen. Om daarna weer snel naar huis te rijden, zodat we net op tijd de dieren weer konden voeren.” De jaren verstreken en ook als volwassene bleef Coby bij haar familie in het bos wonen. Met haar toenmalige partner kreeg ze twee dochters, die inmiddels twintigers zijn. Heel bewust bracht zij de kleintjes destijds wél naar de peuterspeelzaal. “Ik wilde mijn kinderen de cultuurschok besparen, die ik als kleuter had ervaren. En ook in andere opzichten maakte ik andere keuzes dan mijn ouders en grootouders. Zo vond ik steeds vaker de weg naar de supermarkt en had ik inmiddels elektriciteit in huis, plus een badkamer en een eigen toilet.”

ENGELAND

Tegenwoordig werkt Coby met veel enthousiasme als docent biologie en sinds 2002 is ze intens gelukkig met oud-scheikundedocent George (66). “Dankzij mijn ontmoeting met George ging een diep gekoesterde wens van mij in vervulling. Al heel lang wilde ik een keer naar Engeland gaan en hij bleek het land op zijn duimpje te kennen door de vele vakanties die hij daar al had doorgebracht. We hebben toen ruim drieduizend kilometer gereden en heel Zuidwest-Engeland gezien. In Boscastle, een stadje aan de kust van Cornwall, liepen we op een dag toevallig langs een heksenmuseum. Uit nieuwsgierigheid zijn we een kijkje gaan nemen en raakten allebei meteen geboeid. Zo lazen

nis en van de tentoonstelling. Of het nu door mijn oma kwam, die alles met zelf gebrouwen natuurmiddeltjes oploste en haar bijgeloof waarvan ik in het museum ook voorbeelden tegenkwam, of door mijn opvoeding, of door een eerdere paranormale ervaring... dat doet er eigenlijk niet toe. Wat er wel toe doet is dat ik bijzonder geraakt werd door deze hele materie. Bovendien zag ik ook veel raakvlakken met mijn vakgebied, met biologie. Terug in Nederland ben ik me dan ook verder gaan verdiepen in deze traditionele hekserij.”

HEKSENSCHOOL

Coby volgde een heksenopleiding in Friesland, waar ze kennisnam van oude gewoonten en gebruiken en nog meer inzicht kreeg in het universum. Na de opleiding werd ze ingewijd als heks. De reizen die ze vervolgens maakte naar het inspirerende Boscastle zijn allang niet meer op één hand te tellen. Ze fotografeerde alles wat ze tegenkwam over de hekserij en verzamelde alle mogelijke informatie. Als Coby over haar passie praat is ze bevlogen en nuchter tegelijk. “Anders dan de sprookjes doen vermoeden heeft een heks niet per se iets te maken met een lelijke tovervrouw. Die puntmuts was vroeger gewoon mode en zwarte kleren waren vooral praktisch. Daar zag je geen vuil op als je de hele dag in de natuur werkte. En de bezem? Dat was in die tijd het enige schoonmaakmiddel dat ze hadden. Daar deden ze alles mee. Vroeger was de dorpsbevolking bij ziekte afhankelijk van de kruidenkennis van de plaatselijke heks. Natuurlijk was de dosis van een mengsel heel belangrijk. Bij een te lage dosis genas je niet, te veel van iets kon je doden. Daarom werden de kruidenzoeksters soms niet alleen gezien als genezeressen, maar ook als gifmengsters. Nog steeds wordt er vrij makkelijk een negatief stempel op hekserij gedrukt, al heb ik zelf zelden een vervelende reactie gehad. De meeste mensen die ik tegenkom, vinden het wel interessant. Maar wat ik doe, is echt niks bijzonders, hoor. In principe kan ieder mens het. We ►

hebben allemaal dat zesde zintuig, alleen de meesten zijn jammer genoeg verleerd het te gebruiken. Je kunt het ook ons derde oog noemen, beter bekend als de pijnappelklier, de plek waar je intuïtie zit. Maar in ons westerse leven vaart niemand daar meer blind op.”

Bezig zijn met hekserij geeft Coby veel energie. Ze is het ‘heksen’ zelfs zo leuk gaan vinden, dat ze - naast haar werk als biologiedocent - samen met George zelf een heksenschool is begonnen. Hier kan ze haar kennis overdragen. “We leren mensen dat er een universele bron is van kennis en energie. Het universum zien we als een groot web. Alles en iedereen staat met elkaar in verbinding. Als je dan één draadje aanroert, trilt het hele web. En ben je goed op elkaar afgestemd, dan komen vraag en aanbod als vanzelf bij elkaar. Je kunt leren het naar je toe te trekken en het te sturen, als je je maar openstelt voor een andere manier van communicatie. Op onze school leren we cursisten onder meer om terug te gaan naar deze magie van de natuur, die we allemaal in ons hebben. Als je erin gelooft, kun je de wereld om je heen enigszins op een positieve manier manipuleren. Deze traditionele hekserij heeft overigens niks te maken met wicca. Wicca is een min of meer georganiseerde natuurreligie waarin naar mijn idee te veel hiërarchie zit, te veel regels zijn en waarin goden en godinnen vereerd worden.”

BRON

Coby benadrukt nogmaals dat heksen gewone mensen zijn, met misschien als grootste onderscheid dat ze de natuur vereren en zich er één mee voelen. “Het kan je buurvrouw zijn, je kapster of misschien wel je biologielerares!” lacht ze. “Het is geen geloof, maar een manier van leven. Heksen zien in alles de polariteit en de elementen waaruit de natuur is opgebouwd. Ze geloven dat alles beziel is en uit energie bestaat. Niet alleen mensen en dieren, maar ook

planten en bloemen, de grond, bergen, rivieren, de lucht... Alles bestaat uit energie en stamt af van dezelfde bron.” Overigens is dat niets nieuws. Het hindoeïsme en boeddhisme werken vanuit hetzelfde principe dat alles voortkomt uit één oerbron. Een heks is iemand die vooral bezig is met leven volgens deze eeuwenoude natuurlijke principes. Ze

hebben van oudsher veel kennis van kruiden, astrologie en van de signalen die de natuur geeft. “Als de kraaien opeens hard tekeergaan, dan weet ik dat er een roofvogel in de buurt is en moeten mijn kippen snel in het hok. Als ik verdwaald ben, kijk ik naar de stand van zon. Het zijn maar simpele voorbeelden, waarmee ik wil aangeven dat het je wat brengt als je in alle opzichten luistert naar de natuur. Als je daar de rust voor neemt. Omdat ik zo ben opgevoed, is dat voor mij bijna vanzelfsprekend. Ik werk simpelweg met de energie die ik om mij heen voel. Zonder poespas. Rituelen zijn daarbij mooi, maar het gaat in essentie om de gedachtekracht die heel sterk is. Op die manier weet ik dingen voor elkaar te krijgen en kan ik mens en dier helpen.”

Coby's bijzondere jeugd heeft er ongetwijfeld aan bijgedragen hoe ze nu in het leven staat: bevlogen van de natuur en gepassioneerd heks. Gelukkig niet

verstoten door de gemeenschap, zoals in vroegere eeuwen wel het geval was. Al moesten haar familie, vrienden en collega's er wel even aan wennen dat Coby een heksenschool heeft. Intussen vinden ze het gewoon en vragen ze haar vaak om advies. Enkelen hebben zelfs een workshop bij haar gevolgd. Haar biologieleerlingen proberen via allerlei slimme vragen de les richting hekserij te sturen. Ze hangen dan aan haar lippen. “Gelukkig heeft hekserij veel raakvlakken met biologie en kan ik het verantwoorden als ik daarover praat. De menstruatiecyclus leg ik bijvoorbeeld altijd uit aan de hand van de maancyclus. Aan het einde van het schooljaar komt mijn mentorklas bij me thuis en maken we in de heksentuin, zittend rondom het vuur, een amulet voor goede resultaten voor het examen dat komen gaat.”

JE HART VOLGEN

Coby zal nooit iemand haar ideeën opdringen. “Ik vind dat iedereen zichzelf mag zijn en ben voor vrijheid van mening en geloof. Zolang je niets of niemand schaaft, moet je je hart volgen. Ook ik leef zoals ik wil en ben blij dat ik het ‘heksen’ heb ontdekt. Mensen mogen daar wat van vinden, maar ik weet dat het goed is om uniek te zijn. Gelukkig vinden onze kinderen het leuk wat ik doe. George en ik vieren altijd de oude jaarfeesten zoals Halloween, en als ze kunnen, zijn ze daar graag bij. Ik heb twee lieve, sociaal bewogen dochters, die altijd bezig zijn voor de minderbedeelden. Ik hoop dat ze dat ook van mij vanuit de hekserij hebben meegekregen. We hebben zelf in de zomer een kraampje aan de poort waar we onder meer honing en eieren verkopen voor het goede doel. De dochter van George woont in het noorden van het land en zij heeft twee kindjes die heel graag bij oma heks en opa op bezoek komen. Onze kleindochter vertelt het op school aan iedereen die het horen wil. Ze is er apetrots op dat haar oma een heks is.” ■